

Handleiding binnententoonstelling strandafval 'Buik vol van Afval'

INHOUD

Wat kan je van ons verwachten:	2
Wat verwachten we van jullie:	2
Waarom een tentoonstelling rond afval in zee en op het strand?	3
Waarover gaat de tentoonstelling?.....	3
Het concept	4
PRAKTISCH	5
EDUCATIEF	6
Waarop moet je letten als je de tentoonstelling ergens willen plaatsen.	6
Welke kosten mee verbonden?	7
Informatie over verzekering	7
Hoe de tentoonstelling opzetten?.....	7
Hoe de tentoonstelling opruimen?	7
Nazorg	8
Contactadres:	8

Beste,

Dank je wel voor je interesse in de **kleurrijke tentoonstelling rond de strandafvalproblematiek**. De problematiek van het plasticafval in zee en de gevolgen ervan voor mens en dier staan centraal in deze tentoonstelling.

Deze binnententoonstelling is een **gratis te ontlenen, kant-en-klaar concept**. Ze staat ter beschikking voor elke gemeente of organisatie die een sensibiliserende activiteit rond het strand, afval en de gevolgen voor dier en mens wil organiseren.

De provincie West-Vlaanderen (het provinciaal bezoekerscentrum De Nachtegaal en de Gebiedsgerichte Werking Kust) wil je daarbij helpen en ondersteunen, zowel inhoudelijk als praktisch.

Wat kan je van ons verwachten:

- Het gratis uitlenen van de tentoonstelling
- Gratis verzekering tegen diefstal en schade
- Het aanleveren van contactadressen in de kustgemeenten (milieu- en technische diensten), lokale pers, natuurgidsen,...
- Het helpen bekend maken van je evenement
- Educatieve brochure voor het kleuteronderwijs, basisonderwijs en secundair onderwijs aan te vragen bij De Nachtegaal – nachtegaal@west-vlaanderen.be

Wat verwachten we van jullie:

- De bruiklener staat in voor een veilig vervoer en het opzetten/afbreken van de tentoonstelling (meer info onder rubriek 'praktisch')
- De bruiklener staat in voor het voorzien van een goed zichtbare indoorplaats voor de tentoonstelling. De tentoonstelling moet volledig opgezet worden (5 cabines). De 3 rolcontainers moeten eveneens indoor geborgen worden.
- De bruiklener verbindt er zich toe de tentoonstelling te behandelen als een goede huisvader, ze op een diefstalveilige plaats te zetten én deze elke avond goed af te sluiten.
- De Gebiedsgerichte Werking Kust en het Provinciaal bezoekerscentrum De Nachtegaal van de Provincie West-Vlaanderen worden als ontlener vermeld in alle communicatie over de tentoonstelling.
- De tentoonstelling wordt eigenhandig opgezet en opgeruimd in de daarvoor voorziene rolcontainers.
- Bij schade van gelijk welke oorzaak wordt onmiddellijk de ontlener verwittigd.
- Het ondertekenen van het bruikleencontract (zie bijlage)

Waarom een tentoonstelling rond afval in zee en op het strand?

De gezondheid van de oceanen en zeeën baart heel wat partijen kopzorgen. Dit wordt versterkt met het feit dat dit ook voor de mens gevolgen heeft. In het toeristische seizoen worden de kustgemeenten geconfronteerd met een grote hoeveelheid extra afval dat moet opgeruimd worden. De bezoeker wordt via vijf invalshoeken met de thematiek geconfronteerd. Hieronder op deze pagina vind je teksten terug die in de tentoonstelling verwerkt zijn.

Met de tentoonstelling rond strandafval willen we extra bewustwording creëren rond afval op het strand en de invloed op verschillende onderdelen van het ecosysteem. Met een dergelijke actie toon je als lokale overheid of organisatie dat je samen met vele mensen betrokken bent bij de bescherming van het strand en de internationale problematiek van vervuiling die onze kust en uiteindelijk onze gezondheid bedreigt.

Waarover gaat de tentoonstelling?

De **vijf grote hoofdthema's** stellen de spotlight op het vele afval dat terug te vinden is op het strand en in zee.

1. Interregionaal probleem van het afval op het strand en in zee

Afval is geen probleem van onze kust alleen. Wat hier in zee terecht komt, gaat de wereld rond en omgekeerd! Vooral plastic hoopt zich op. Dit zorgt voor complete drijvende eilanden van plastic afval op de oceanen en laat vogels, zeehonden en walvissen letterlijk verhongeren.

2. Oorsprong van het afval op strand en in zee

Fopspenen, lampen, een halve televisie of een vals gebit... je kan het zo gek niet bedenken. Op het strand vind je allerhande afval, niet-natuurlijke rommel, afkomstig van de mens. Daarnaast vind je ook afval dat niet afkomstig is van de mens, de natuurlijke aanspoelsels. Je vindt in de vloedlijn haaiantanden, skeletten van zee-egels en inktvissen, kwalen en wieren... Dat soort organisch afval hoort van nature bij het strand en beschermt het tegen erosie.

3. Afval blijft, het probleem van vergankelijkheid

Afval blijft vaak eeuwig bestaan, het heeft een hele lange tijd nodig vooraleer het kan vergaan. Wist je dat een sigarettenpeuk tot 3 jaar nodig heeft om te verdwijnen van het strand? Plastiek six pack houders vind je 100 jaar later nog terug. Blikjes blijven tot 80 tot 1 miljoen jaar bestaan! Misschien minder erg, maar wel erg verrassend is dat een sinaasappel- of bananenschil er één tot drie jaar over doet om te vergaan.

4. Ecologische gevolgen: afval is schadelijk, zowel naar het opruimen als naar de effecten die afval heeft op het leefmilieu

Strandafval heeft een negatieve impact op het milieu, zoals: Verst(r)ikking van zeedieren in afval zoals touwen, blokkage van de maag waardoor zeedieren sterven van de honger,...

Tot zo'n twintig jaar geleden gebeurde de reiniging van de stranden met prikker en afvalzak. Door handmatig te reinigen kon men perfect het onderscheid maken tussen kunstmatig afval en natuurlijk aanspoelsel. Organisch materiaal zoals zeewier of een dode kwal verdwijnt immers vanzelf. De laatste jaren heeft de strandreinigingsmachine haar intrede gedaan. Die werkt snel, maar ziet geen enkel verschil tussen kunstmatig en natuurlijk materiaal. Het gevolg is dat de natuurlijke vloedlijn, uitermate belangrijk voor het kustecosysteem, mee verwijderd wordt.

5. Microplastics

Microplastics zijn stukjes plastic die kleiner zijn dan 1 millimeter en dus niet zichtbaar met het blote oog.

Heel wat zeedieren krijgen deze kleine stukjes plastic binnen. Zo geraken er stukjes plastic in onze voedselketen. In sprot, garnalen en mosselen zijn er al kleine stukjes plastic gevonden.

Een mossel zuivert per 24 uur ongeveer 48 liter zeewater. De mossel krijgt samen met het zeewater ook microplastic binnen. Heel wat mensen lusten mosselen. En zo krijgen ze maar liefst 90 stukjes microplastic binnen per portie mosselen (ongeveer 300 g mosselvlees per portie).

Smakelijk!

Het concept

5 kleine indoor strandcabines tonen het verhaal van afval aan de kust en in zee. Prachtige tekeningen (zie hierboven per thema) nemen strandafval onder de loep, en laten bezoekers een kijkje nemen in de buik van het probleem.

Elke strandcabine zoomt in op één van de vijf aspecten van strandafval, zoals hierboven beschreven. De kleurrijke tekeningen spreken voor zich. Voor wie meer wil weten, zijn er ook weetjes verwerkt in de cabines. Wist je bijvoorbeeld dat begin jaren negentig een container met 29.000 plastic eendjes en schildpadjes overboord sloeg in de Stille Oceaan. Het speelgoed dobberde vrolijk alle richtingen uit. Plastic doorstaat de tijd en bijna twintig jaar later drijven die badeendjes nog steeds op zee... Ze werden al gesignaleerd in Australië en Chili.

Interregionaal probleem van het afval op het strand en in zee

Oorsprong van het afval op strand en in zee

Ecologische gevolgen: afval is schadelijk

Afval blijft, het probleem van vergankelijkheid

PRAKTISCH

Hoe tentoonstelling reserveren?

Contacteer de provincie West-Vlaanderen – Streekhuis Kust - voor het afspreken van een datum/periode.

kust@west-vlaanderen.be - T 059 34 21 47 - Wie eerst komt, eerst maalt!

Vervoer

- Voor het vervoer sta je zelf in. Spreek duidelijk af tijdens de kantooruren wanneer je er juist om komt.
- De tentoonstelling wordt afgehaald en teruggebracht op het volgend adres: Provincie West-Vlaanderen – Streekhuis Kust – Wandelaarkaai 7 – 8400 Oostende (ingang pakhuis 61)
- Voorzie een bestelwagen of een vrachtwagen met een laadklep. De tentoonstelling zit in 3 rolcontainers (70cm breed – 165 cm hoog – 200 cm lang) die meer dan 100 kg per stuk wegen. De rolcontainers zijn hoog, smal en zwaar. Vandaar dat een laadklep de veiligste manier is om de tentoonstelling in te laden en te lossen. Zorg ervoor dat de bakken voldoende en goed vastgesjord zijn tijdens het vervoer.

EDUCATIEF

Bij de tentoonstelling hoort een infobrochure/werkboekje specifiek voor scholen/klassen die de tentoonstelling bezoeken. De werkboekjes bevatten vragen met invulruimte voor de antwoorden, dewelke men kan terugvinden in de tentoonstelling. Er zijn ook oplossingenboekjes voorhanden zodat het juiste antwoord kan geverifieerd worden.

Het bezoek aan de tentoonstelling neemt ongeveer een uur in beslag. De 5 thema's kunnen in ongeveer 10 minuutjes per thema behandeld worden. Dit kan gecombineerd worden met het maken van een kunstwerkje van afval (achteraf in de klas).

Laat gerust weten bij het boeken van de tentoonstelling hoeveel werkboekjes je wenst te bestellen.

Waarop moet je letten als je de tentoonstelling ergens willen plaatsen.

- Kies een locatie. Een bibliotheek, een school, een gemeentehuis... er zijn heel wat mogelijkheden. Let wel, de tentoonstelling is enkel geschikt voor een binnenlocatie.
- Voorzie een binnenruimte van 10m op 8m. Voorzie ook een binnenruimte voor de 3 rolcontainers. Afmetingen per rolcontainer: 70cm breed – 165cm hoog – 200 cm lang.
- de tentoonstelling bestaat uit 5 strandcabines: Afmetingen per cabine: 170 cm hoog, 125 cm breed, 115 cm diep. Reken daarbij nog 2 deuren van 70 cm breed per deur.
- De indoor cabines hebben een doorzichtig dak dat licht doorlaat. Doch is het raadzaam om ze in een voldoende verlichte ruimte te zetten zodat de tekeningen goed zichtbaar zijn.
- Het verhaal van de tentoonstelling komt het best tot zijn recht als de cabines in de juiste volgorde gezet worden:
 - 1) Charles Moore heeft de buik vol van afval
 - 2) De plevier heeft de buik vol van afval
 - 3) De zeekat heeft de buik vol van afval
 - 4) Bruinvis heeft de buik vol van afval
 - 5) De mossel heeft de buik vol van afval
- Wil je je evenement aanvullen met bijkomende activiteiten? Een idee kan een gidsbeurt op het strand zijn aanvullend op de tentoonstelling. Contacteer indien gewenst een natuurgids (tegen een economische prijs) om de nodige uitleg over natuurlijke aanspoelsels te geven. Een lijst is beschikbaar bij de provincie West-Vlaanderen (meer info nachtegaal@west-vlaanderen.be) . Het bezoekerscentrum De Nachtegaal werkte een activiteit voor het secundair onderwijs uit, nl. Buik vol van afval. Deze activiteit kan je ook in het binnenland organiseren.
- Voorzie eventueel iemand die een korte uitleg bij de tentoonstelling kan geven.
- Maak de tentoonstelling voldoende bekend in je omgeving om een optimale opkomst en bezoekers te hebben: gemeentelijk infoblaadje, sociale media,....
- Stuur een email bericht naar mogelijke geïnteresseerden.
- Start met een publiekscampagne. Hang een poster op of verdeel een folder in scholen, bibliotheken, gemeentehuizen, horeca of verenigingen. Vermeld duidelijk in je communicatie de uren en plaats waar de tentoonstelling te bezoeken is.

- Contacteer de lokale media of journalistenbond om je actie te promoten. Er is een lijst beschikbaar bij de provincie West-Vlaanderen.
- Hou ons op de hoogte van je actie. Geef de datum door aan de provincie West-Vlaanderen en wij helpen je evenementen mee bekend maken

Welke kosten mee verbonden?

De tentoonstelling is gratis te ontlenen.

Informatie over verzekering

De tentoonstelling is door de provincie West-Vlaanderen verzekerd tegen schade en diefstal. Verwittig in dat geval onmiddellijk kust@west-vlaanderen.be of 059 34 21 47.

Hoe de tentoonstelling opzetten?

De tentoonstelling zet je op met 2 volwassenen mensen. Voorzie 2 à 3 uur om de tentoonstelling voorzichtig te kunnen opbouwen. Het is vooral bij het opzetten en opruimen dat er krassen kunnen ontstaan op de bedrukking.

- 1) Elke cabine bestaat uit een dak – een rugzijde – een zijkant links – een zijkant rechts – een deur links – een deur rechts. Alle onderdelen zijn per cabine genummerd. Dit betekent dat alle onderdelen van strandcabine 1 het cijfer "1" hebben. De deuren

hebben nog de indicatie links (L) en rechts (R). In één van de rolcontainers zit een doos met bouten en vleugelmoeren. Ze hebben allemaal hetzelfde formaat.

- 2) Haal eerst achterkant 1 en zijkant 1 uit. Vijs ze aan elkaar met de vleugelmoer aan de buitenkant.
- 3) Haal nu de 2e zijkant uit en zet die op dezelfde manier vast.
- 4) Zet nu voorzichtig het dak erop. Zorg ervoor de golfplaat van het dak niet steunt op de balken van de zijkant, want de golfplaat is breekbaar.
- 5) Voeg als laatste de linker deur (1L) en de rechter deur (1R) toe per cabine.

Hoe de tentoonstelling opruimen?

De tentoonstelling ruim je op met min. 2 volwassenen. Voorzie eveneens 2 à 3 uur om de tentoonstelling voorzichtig op te bergen in de 3 rolcontainers.

- 1) Haal eerst de deuren eraf van elke cabine. Bij het opbergen schrank je de deuren met één balk op de grond en één rechtstaand (zie foto). In deze rolcontainer komen straks ook nog de 5 ruggen van de verschillende cabines.
- 2) Haal het dak eraf van elke cabine met 2 personen. Schroef de vleugelmoeren terug op de bouten voor je ze in de doos stopt. Berg de daken één voor één op hun zijkant op in de daartoe voorziene rolcontainer met daarop "dak 1 2 3 4 5".
- 3) Haal per cabine de zijkanten af en stop ze in de overgebleven rolcontainer. Zorg ervoor dat de bedrukking niet tegen elkaar schuiven. De rug stop je telkens in de rolcontainer van de deuren.

- 4) Vergeet de doos met bouten en vleugelmoeren niet in de rolcontainer met de ruggen en zijkanten te stoppen. Sluit de rolcontainers goed.

Nazorg

Heb je suggesties om deze tentoonstelling nog te optimaliseren?

We zijn benieuwd naar eventuele verbeterpunten, reacties van bezoekers, ... Laat het ons weten op kust@west-vlaanderen.be.

Aan alle betrokken zeggen we DANK JE voor de organisatie en voor je tijdsinvestering.

Contactadres:

Provincie West-Vlaanderen
Streekhuis Kust – Gebiedsgerichte Werking
Wandelaarskaai 7
8400 Oostende
Tel: 059 34 01 50 - kust@west-vlaanderen.be